

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

присвяченої 90-річчю Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

22 жовтня 2020 року

м. Полтава

СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГРОШОВО–КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

<i>Єгоричева Світлана Борисівна</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗДІЙСНЕННЯ КОЛЕКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ ГРОШОВО-КРЕДИТНОМУ РИНКУ	117
<i>Жердецька Лілія Вікторівна</i> РОЗВИТОК КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД СИСТЕМНОГО РИЗИКУ	120
<i>Огородник Віра Володимирівна, Мороз Єгор Васильович</i> ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКІВ З ДЕРЖАВНОЮ УЧАСТЮ В УКРАЇНІ	123
<i>Хуторна Мирослава Еміліївна</i> ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС- СТРАТЕГІЇ БАНКУ	126
<i>Волкова Валерія Валеріївна, Нікологло Наталія Віталіївна</i> ОРГАНІЗАЦІЙНА МОДЕЛЬ ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬОЇ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ «ЗА МИТЬ», ПРИ РОБОТІ З ПЛАСТИКОВИМИ КАРТКАМИ (НА ПРИКЛАДІ АТ «УКРСИББАНК»)	129
<i>Волкова Валерія Валеріївна, Руда Христина Ігорівна</i> НАДІЙНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ	131
<i>Запорожець Світлана Володимирівна</i> НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛІНГУ В БАНКУ	134
<i>Теляк Оксана Александровна</i> МИРОВЫЕ РЕЗЕРВНЫЕ ВАЛЮТЫ И ВОПРОСЫ ДОЛЛАРИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ	137
<i>Щербаков Володимир Костянтинович, Некрасов Олександр Васильович</i> ОГЛЯД ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ ЗАЛУЧЕННЯ АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ ДЛЯ НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ БАНКІВСЬКИМ УСТАНОВАМ УКРАЇНИ	139
<i>Вовченко Оксана Сергіївна</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ СУТТЄВИХ РИЗИКІВ БАНКІВ	142
<i>Акінішина Олена Володимирівна</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	145
<i>Антонюк Олена Ілліївна</i> МАКРОПРУДЕНЦІЙНА ПОЛІТИКА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В УМОВАХ «КОРОНАКРИЗИ»	147
<i>Гончаренко Анастасія Сергіївна</i> БАНКІВСЬКА КОНКУРЕНЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	150
<i>Крекотень Вікторія Валеріївна</i> СУЧАСНИЙ СТАН РИНКУ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ	153
<i>Петканич Марія-Вікторія Михайлівна</i> АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БАНКІВСЬКОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	156

розрахунках за допомогою внутрішньої платіжної системи «За мить» та кількість клієнтів-власників пластикових карток банку.

Література

1. Засядюк Т.П.. Про захист послуг Інтернет-банкінгу / Т.П. Засядюк // Ефективна економіка. – 2019. – № 9 – С. 22-31.
2. АТ «Укрсиббанк» // Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://my.ukrsibbank.com/ua/personal/>.

УДК 336.71

Волкова Валерія Валеріївна,
кандидат економічних наук, доцент
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Руда Христина Ігорівна,
студентка,
Донецький національний університет імені Василя Стуса

НАДІЙНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ

Банківська система є частиною єдиного економічного організму, концентрує величезні капітали і обслуговує поточні та інвестиційні потреби господарюючих суб'єктів і населення. Від її стану багато в чому залежить розвиток суспільства в цілому. В період фінансової кризи наочно проявилось, що самодостатність національної банківської системи виявилася нижче того рівня, на який розраховували багато державних діячів. Україні в умовах глобалізації та при значному скороченні іноземних банківських і корпоративних запозичень не вдалося бути стабільною та надійною.

В теорії і практиці питання стійкості банків все частіше пов'язують з таким поняттям як «надійність». Тому саме надійність банківської системи характеризує економіку країни і перспективи її розвитку. Не дивлячись на важливість і досить часте згадування в економічній літературі, категорія надійності банківської системи залишається малодослідженою і невизначеною. У сучасній вітчизняній літературі окремі проблеми надійності комерційних банків розглядалися в роботах Басюк Н.Б., Бондаревої О.В., Кочеткова В.Н. [2], Міщенко В.І., Ющенко В.А. [6], Савченко В.Г., Цокол С.Г. [3], і багатьох інших авторів.

В окремих виданнях можна зустріти і характеристику надійності банку. Так, наприклад, авторський колектив під керівництвом О.М. Азріліяна розглядає вищезгадану категорію як «здатність банку до виконання взятих на себе зобов'язань» [1] і пропонує розраховувати надійність банку як інтегрований показник, що характеризує сукупний стан ліквідності, кредитоспроможності та платоспроможності банку.

Яскравим проявом кризи в українській дійсності є криза довіри. Зокрема це, виражається в зниженні довіри населення, що має вільні грошові кошти, до банківської системи в цілому і окремим комерційним банкам зокрема. У свою чергу і кредитні організації демонструють зниження ступеня довіри до потенційних позичальників – фізичним і юридичним особам, а також до членів банківської спільноти – учасникам ринку міжбанківських кредитів.

Причому останнім часом криза довіри населення до комерційних банків супроводжується збільшенням депозитів населення в кредитних організаціях, так як розміщення тимчасово вільних грошових коштів на депозитних рахунках, залишилося

єдиним способом збереження заощаджень. Зріст вкладів фізичних осіб у 2019 році окремими аналітиками сприймається як безумовна перемога антикризових заходів Банку України і Уряду, результат зміцнення довіри населення до банківської системи і показник подолання кризи банківської ліквідності. Безумовно, збільшення розміру депозитів фізичних осіб охоплених системою страхування вкладів до 700 тис. грн певній мірі вплинуло на зміну обсягу залучених кредитними організаціями вкладів фізичних осіб. Однак ця міра в більшій мірі запобігла відтік вкладів з комерційних банків і «хвилювання населення з приводу збереження своїх вкладів» [4].

Загроза безробіття, яка стала сьогодні дуже реальна, змусила людей міняти свою «ощадну поведінка». Якщо раніше населення було орієнтоване на те щоб витратити, то сьогодні багато хто воліє покласти гроші в банк. Слід зазначити, що в 2019 році при зростанні реально наявних грошових доходів населення країни на 1,9%, витрати на покупку товарів і оплату послуг знизилися на 5,9%. Кожного півріччя створюється рейтинг надійності найбільших банків України (табл. 1).

Таблиця 1

Показники діяльності банків за 2017-2019рр., млн грн [5]

Банк	2017			2018			2019		
	Активи	Кредити	Прибуток	Активи	Кредити	Прибуток	Активи	Кредити	Прибуток
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	43460	27047	730	46859	29705	-1367	51239	25269	-1439
АТ "УкрСсиббанк"	24112	14602	25	26337	14905	-870	43418	20959	22,7
ПАТ "СІТІБАНК"	6013	2318	483	10545	2550	1380	16085	2736	1630
АТ «ОТП БАНК»	18722	14124	117	21506	16018	-1999	21154	13399	-2848
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	2485	1850	58,7	4476	3477	78,7	7785	5075	78,9

У структурі залучених комерційними банками вкладів депозитів спостерігається тривожна тенденція зниження частки довгострокових вкладів з термінами зберігання понад три роки, так за 2019 рік сума таких вкладів зросла лише на 57 млрд грн і склала 477,181 млрд грн, при цьому, їх частка в загальному обсязі залучених кредитними організаціями вкладів знизилася з 7,1% до 6,8%. Все це робить проблему регулювання підвищення стійкості, а на її основі і надійності вітчизняної банківської системи ще більш актуальною.

Варто зазначити, що здатність кредитної організації забезпечити своєчасне виконання своїх зобов'язань перед вкладниками і кредиторами є дуже важливим показником її надійності, оскільки демонструє, наскільки збалансовані активи і пасиви балансу і наскільки терміни розміщених активів співвідносяться з термінами залучених банком пасивів.

Поняття надійності може бути застосовано не тільки до самих комерційних банках, а й до всієї банківської системи в цілому. Надійність окремо взятої кредитної організації багато в чому залежить від стійкості банківської системи в економіці країни.

Банківська система не перебуває в статичному стані, вона постійно в русі, в неї включаються і з неї виключаються окремі елементи. Стійкість банківської системи характеризує непорушність її характеристик і елементів. З одного боку, необхідність збереження стійкості наділяє систему, як ціле, що складається з частин, властивістю опірності до впливів і забезпечення збереження самих елементів системи.

З іншого боку, потреба обліку змін внутрішнього і зовнішнього середовища при збереженні необхідності цілеспрямованого руху для досягнення поставлених цілей і вдосконалення для відповідності вимогам економічного розвитку, зобов'язує систему видозмінюватися. Тому банківська система повинна бути організована таким чином, щоб забезпечити і підтримувати власну стійкість, і залишатиметься стабільною в процесі сталого прогресивного розвитку.

Банківська система повинна бути непорушною щодо негативних, руйнівних впливів на неї і сприйнятливою до позитивних впливів. Стійкість банківської системи і стійкість окремих її елементів (комерційних банків) взаємозалежні, взаємопов'язані і взаємообумовлені. Однак найбільш стійкою система буде тоді, коли буде складатися ще й з взаємозамінних елементів, забезпечуючи при своїй реструктуризації і трансформації безперервне задоволення в банківських послугах потреб економіки і населення.

На нашу думку, стійка банківська система в економічному сенсі завжди демонструє позитивний розвиток, як в сьогодні, так і в майбутньому, не окремі випадки успіху або тимчасову стагнацію, стабілізацію або підйом її окремих секторів, а стійкий динамічний розвиток, що не схильний до ризику втрат. При цьому слід зауважити, що абсолютної стійкості банківської системи і її окремих блоків не існує.

Основними характеристиками надійності банківської системи є: ліквідність; якість активів і пасивів; стан капіталу; прибутковість. Більшість з даних показників є предметом дослідження економічного аналізу, для їх оцінки розроблена система кількісних і якісних показників діяльності кредитних організацій і функціонування системи в цілому.

В підсумку хочемо зазначити, що для характеристики надійної банківської системи недостатньо говорити тільки про стійкість банківської системи. Здійснення заощаджень населення і їх подальше розміщення в тих чи інших фінансових інститутах неможливо без урахування надійності даних інститутів. Як правило, саме після вивчення надійності фінансового інституту, в тому числі комерційного банку, зберігачі виходячи зі ступеня довіри приймається рішення про розміщення коштів в тих чи інших фінансових інструментах.

Література

1. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. № 679-ХІV (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 29. – Ст. 238.
2. Кочетков В.Н., Бондарева О.В., Басюк Н.Б. Сучасна система грошових розрахунків. – К.: УФІМБ, 2016.
3. Савченко В.Г., Цокол С.Г., Ющенко В.А. Платіжні системи: Національний банк України – Київ: Либідь, 2015.
4. Статистичний бюлетень Національного банку України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Показники діяльності банківської системи України. URL: http://ukrstat.org/uk/operativ/.../pdbusu_u.html
6. Ющенко В.А., Міщенко В.І. Валютне регулювання: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2016.